

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Gelenekten
Geleceğe
Akan Şehir
BURSA

ORHANELİ İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bursa ili Orhaneli ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
2. GİRİŞ.....	7
3. TARİH.....	7
4. İDARİ YAPI.....	8
5. DOĞAL YAPI.....	9
5.1. İklim.....	9
5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	9
5.2.1. Bitki Örtüsü	9
5.2.2. Arazi Kullanımı.....	9
5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	9
5.3.1. Jeotermal Kaynaklar	9
5.3.2. Maden Rezervleri.....	9
6. SOSYAL YAPI	11
6.1. Nüfus ve Demografik Yapı	11
6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	11
6.3. Eğitim	12
6.4. Sağlık	13
7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	13
8. ALTYAPI.....	14
8.1. Elektrik.....	14
9. EKONOMİK YAPI	14
9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı	14
9.2. Tarım ve Hayvancılık	16
9.3. Sanayi	18
10. GZFT ANALİZİ	18
11. SONUÇ.....	19

ŞEKİLLER

Şekil 1. Orhaneli İlçesinin İl İçindeki Konumu	7
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	8
Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Orhaneli İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	9
Şekil 4. Orhaneli İlçesi Nüfus Piramidi (2021)	11
Şekil 5. Orhaneli İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	14
Şekil 6. Orhaneli İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)	14
Şekil 7. Orhaneli İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)	15

TABLolar

Tablo 1. Orhaneli İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları	11
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması.....	12
Tablo 3. Orhaneli İlçesi Eğitim İstatistikleri.....	12
Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)	13
Tablo 5. Orhaneli İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)	16
Tablo 6. Orhaneli İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton).....	16
Tablo 7. Orhaneli İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları	16
Tablo 8. Son 3 Yılda Orhaneli İlçesinde Dağıtılan Fidan Sayısı	17
Tablo 9. Orhaneli İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)	17
Tablo 10. Orhaneli İlçesi Tarımsal Veriler (2019).....	17
Tablo 11. Orhaneli İlçesi Arıcılık Verileri (2021)	17
Tablo 12. Orhaneli İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2021).....	18

KISALTMALAR

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

SE-GE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YER-SİS: Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

GZFT: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Orhaneli
İl Merkezine Uzaklık	58 km
Yüzölçümü	764 km ²
Bitki Örtüsü	Çam ormanları, meşe ormanları, kayın, kızılçam, karaçam ve ardıç ormanları
Nüfus Sayısı (2022)	18.786
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2021)	%62,20
Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	4. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Tarım ve madencilik
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım ve hayvancılık
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Çilek, kiraz, üzüm, ceviz, karpuz
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Doğa Turizmi
Somut Kültürel Miras	Sadağı Kanyonu, Karagöz Turizm Merkezi, Orhaneli Kalesi
Somut Olmayan Kültürel Miras	Köfün kültürü, cezayir oyunları, yağmur duası
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	651
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Ilıcaksu, Sadağ ve Ağaçhisar jeotermal alanı
Maden Rezervleri	Krom, nikel, feldispat, manyezit, manganez, asbest, kireçtaşı, talk, olivin, linyit

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 Bölgesi; sanayi, orman, su kaynakları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik gibi yönlerden yüksek potansiyele sahip olmakla birlikte tarihi ve kültürel değerler açısından da zengin bir kaynağa sahiptir. Bölgemizde, tarımsal ürünlerin işlenmesi, markalaşma, eko turizm, kırsal yaşama dönüş gibi birçok alanla ilgili çalışmalar ile bölgenin doğal, kültürel, tarihi ve sağlık zenginliklerine dayalı olarak turizmin tanıtılması faaliyetleri aktif bir şekilde sürdürülmektedir.

Orhaneli ilçesi merkeze 58 km. uzaklıkta dağ yöresi olarak adlandırılan ilçelerden biridir. 2021 yılı nüfusu 18.786 kişi olup yıllar itibarıyla nüfus azalma eğilimindedir. Nüfusun yapısına bakıldığında 55+ üstü nüfusun yoğun olduğu görülmektedir. Maden rezervleri açısından zengin olan ilçede madencilik faaliyetleri ve madene dayalı sanayi gelişmektedir. İlçenin ana geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olmakla birlikte doğa turizmi potansiyeli de oldukça yüksektir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaçların belirlenmesi, yerel değerlerin korunması, marka değeri taşıyan ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi, inovasyonun yaygınlaştırılması, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerlerine odaklanarak markalaşmasının sağlanması, markaların bilinirliğinin artırılması, nitelikli turistlerin ve yatırımcıların bölgeye çekilmesi, sürdürülebilir turizm çerçevesinde ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması ve kırsal ürünlerin katma değerinin artırılması amacıyla BEBKA tarafından gerçekleştirilen çalışmalar için Bursa ilinin 17 ilçesinde ilçe müdürlükleri, kaymakamlıklar, üretici birlikler, kooperatifler, meslek odaları gibi birçok kurum ve kuruluşla görüşmeler yapılmış ve veri toplama çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu sayede ilçelerin mevcut durumu, ihtiyaçları ve potansiyel yatırım alanları belirlenmiştir.

2. GİRİŞ

Orhaneli, kuzeyde Nilüfer ve Osmangazi, güneyde Büyükorhan, Harmancık, batısında Mustafakemalpaşa, doğusunda Keles ilçeleriyle çevrelenmiş bir ilçedir.

İl Merkezine Uzaklık: 58 km

Yüzölçümü: 764 km²

Şekil 1. Orhaneli İlçesinin İl İçindeki Konumu

3. TARİH

Orhaneli ilçesinin tarihi oldukça köklüdür ve eski adı olan Adranos, Roma İmparatoru Hadrianus'un bu toprakları avlak olarak kullanmasından gelir. Orhaneli, Bizans döneminde psikoposluk merkezi olarak önemli bir rol oynamıştır. 1325 yılında, Orhan Bey'in emriyle Turgut Alp (Turvud, Turud, Durgut, Durud) tarafından Osmanlı Beyliği'ne katılmıştır. İlçe merkezindeki Durdu Bey Camii, bu tarihi olayın bir yansıması olarak adını almıştır.

Orhan Bey, sultan unvanını taşıyan ilk Osmanlı hükümdarı olmuş ve bu dönemde Adranos bölgesinde devlet kurumlarının ilk örneklerini uygulamıştır. Adranos, 1500'li yıllara kadar nahiye statüsünde varlığını sürdürdü, ancak 1530'larda Kanuni Sultan Süleyman döneminde kaza statüsüne yükseldi. Daha sonra 4. Murat döneminde 1629 yılına kadar tekrar nahiye haline geldi. 1646 yılında Sultan İbrahim döneminde kaza statüsüne kavuştu ve 1877'den II. Abdülhamit dönemine kadar bu statüyü sürdürdü. 1882'de kaza statüsüne yükseldi ve günümüze kadar kaza ve ilçe olarak varlığını sürdürdü.

Bu tarihi dönemlerde, Orhan Bey'in mülkiyetine geçtiği köyler hala tapu kayıtlarında bulunmaktadır, örneğin İlbese (Süleyman Bey, Baş, Orta, Koçu) ve Danişmend-i Atik (Eski

Danişment). Ayrıca, Cebel (Dağ) bölgesi, Orhan Bey'den mülk olarak alındı ve bu arazi halk arasında hala "makıf" kelimesinden türetilen "makıf" olarak anılmaktadır. Bu arazi, şu anda Keles (Keles-i Cedid, Kilise-i Cedid, Cebel-i Cedid) ilçesine, Osman Gazi'ye bağlı Soğukpınar beldesine ve Orhaneli çayının kuzeyindeki tüm araziye denk gelir, bu bölgeye eskiden Cebel nahiyesi denirdi.

İlçenin merkezi Beyce kasabasıdır ve bu kasaba, ünlü eski Yunan hatibi Aristides'in doğduğu yerdir. 1325'ten 1911'e kadar ilçe, "Adranos" olarak adlandırıldı ve 1934 yılında TBMM kararıyla ilçenin adı Orhaneli olarak değiştirildi.

Genel olarak, 1325 yılında Orhan Gazi döneminde, Orhan Bey'in buyruğu ile bu bölgenin alındığına inanılmaktadır. İbn-i Kemal'in yazdığına göre Adranos Kalesi'ne geldiklerinde kale terk edilmişti ve tekfur ile halk kaçmıştı. Orhan Bey'in talimatıyla kale ve çevresindeki surlar yıkıldı, çünkü bu yerin tekrar düşmanların sığınağı olabileceği düşünülüyordu.

1881 arasında Adranos Kazası Bursa Sancağına bağlandı. Harmancık Nahiyesi 1869-1870'de bir yıl için kaza yapıldı, ancak Adranos nahiyesi Bursa'ya bağlandı. 1871-1881 arasında Harmancık ve Gökçedağ nahiyeleri Kite (Karacabey) kazasına bağlı kaldı, 1882'de Adranos tekrar kaza statüsüne kavuştu ve Cebel (Keles), Harmancık ve Gökçedağ nahiyeleri Adranos Kazası'na bağlandı. 8 Temmuz 1920'de Yunan işgaline uğradı, ancak 9 Eylül 1922'de işgalden kurtuldu

4. İDARİ YAPI

İlçede, 1888 yılında kurulan Merkez Belediyesi mevcut olup, 6 merkez, 55 bağlı mahalle bulunmaktadır.

Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

5. DOĞAL YAPI

5.1. İklim

Orhaneli, ılıman Akdeniz iklimi ile Ege ve Marmara'nın kara iklimini hatırlatan Bursa, İstanbul ve İzmir iklim özelliklerini zaman zaman hissettiren bir iklime sahiptir. Yağışlar genel olarak İlkbahar ve sonbaharda yağmur olarak düşerken, kışın zaman zaman bol kar yağışı aldığı gözlenmektedir. Yaz ayları genellikle sıcak ve kuraktır.

Yıllık ortalama sıcaklık 14 °C'dir. Yaz sıcaklık ortalaması 24,5 °C, kış sıcaklık ortalaması ise 6,5 °C'dir. Bugüne kadar ölçülen en düşük sıcaklık ocak ayında -39,6 °C olarak ölçülmüştür.

5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

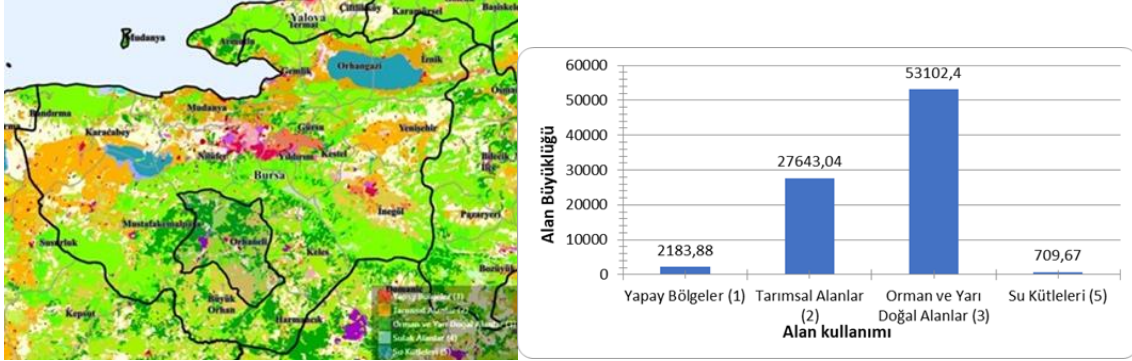
5.2.1. Bitki Örtüsü

İlman bir iklime sahip olan Orhaneli ilçesi yoğunlukla çam ve meşe ormanları ile kaplıdır. Bunun yanında kayın ve ardıç ağaçlarından olan ormanları da bulunmaktadır.

5.2.2. Arazi Kullanımı

Orhaneli ilçesi toplam 83.638 hektar alana sahip olup, arazi kullanımını ağırlıklı olarak orman ve yarı doğal alanlar (%63) ile tarımsal alanlar (%33) oluşturmaktadır.

Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Orhaneli İlçesi Alan Kullanımı Verileri (hektar)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (2020)

5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

5.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Orhaneli ilçesi jeotermal kaynaklar açısından oldukça zengin bir ilçedir. Ilıcaksu jeotermal alanında 35,5-45,5°C ve 3 lt/sn. debiye sahip, Sadağ jeotermal alanında 64,5 °C ve 1lt/sn. debiye sahip ve Ağaçhisar jeotermal alanında 40°C ve 2lt/sn debiye sahip 3 adet kaynak tespit edilmiş olup bu kaynaklar herhangi bir tesiste kullanılmamaktadır.

5.3.2. Maden Rezervleri

Ülkemizde Krom madeninin bulunduğu ilk yerdir. Özellikle Krom madeni açısından zengin bir bölgedir.

KROM (Cr)

- Maden Yatağı: Orhaneli (krom yatakları bantlı-benekli cevherlerden oluşmaktadır.)
- Tenör: % 10-40 Cr₂O₃
- Rezerv1: 5-6 milyon ton potansiyel rezerv vardır.

NİKEL (Ni)

- Maden Yatağı: Orhaneli-Yapköydere, Hamamdere, Meryemkiran Sahası
- Tenör: % 1-4 Ni olup sülfid tip nikel yatağıdır.
- Rezerv: 99.200 ton görünür + muhtemel, 81.000 ton mümkün rezerv.

FELDİSPAT (Fİd)

- Maden Yatağı: Orhaneli-Yeşiller Köyü Sahası
- Tenör: % 7.2 K₂O, % 5.47 Na₂O, % 3.5 Fe₂O₃

MANYEZİT (Mag)

- Maden Yatağı: Orhaneli-Topukköy Sahası
- Tenör: % 46 MgO
- Rezerv: 5.000 ton görünür, 10.000 ton muhtemel rezerv.

MANGANEZ (Mn)

- Maden Yatağı: Orhaneli (Dedeler, Akçasaz, Yukarı Demirler, Demirler),
- Tenör: % 18-54 Mn
- Rezerv2: 150 ton mümkün rezerv

KİREÇTAŞI (Kçt)

- Maden Yatağı: Orhaneli (Kırçal T.) Sahaları
- Tenör: % 95-99 CaCO₃
- Rezerv3: 156.000.000 ton muhtemel kireçtaşı rezervi.

TALK (Talk)

- Maden Yatağı: Orhaneli yatak ve zuhurları
- Tenör: % 53-56 SiO₂, % 26-28.7 MgO, % 6.2-9 Fe₂O₃
- Rezerv4: 8.352 ton mümkün rezerv

ASBEST (Asb)

- Maden Yatağı: Orhaneli Sahaları
- Tenör: % 2-5 Asbest, lif boyları 2-15 mm
- Rezerv2: 187.000 ton görünür, 213.000 ton muhtemel

OLİVİN (Ol)

- Maden Yatağı: Orhaneli-Yongalık Sahası
- Tenör: % 90-94 olivin içerikli dünit, % 45-47 MgO
- Rezerv: 189.000.000 ton potansiyel rezerv

LİNYİT

- Maden Yatağı: Gümüşpınar
- Rezerv: 29.400.000 ton potansiyel rezerv
- Maden Yatağı: Çivili
- Rezerv: 4.700.000 ton potansiyel rezerv
- Maden Yatağı: Sağırlar
- Rezerv: 4.600.000 ton potansiyel rezerv

6. SOSYAL YAPI

6.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Orhaneli’nde 2021 yılı sonu itibariyle 18.786 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51’ini kadın nüfus oluşturmaktadır.

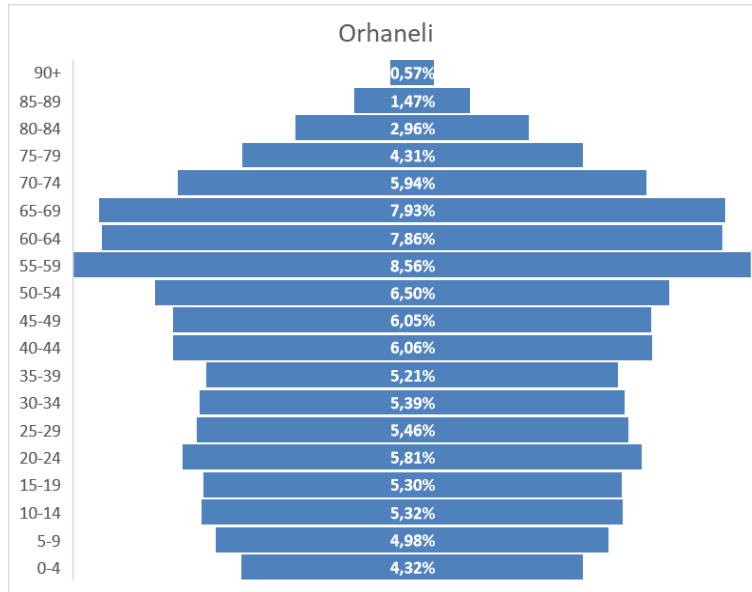
Tablo 1. Orhaneli İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl Cinsiyet	2017	2018	2019	2020	2021
Erkek	9.502	9.521	9.530	9.334	9.218
Kadın	10.001	9.971	9.857	9.721	9.568
Toplam	19.503	19.492	19.387	19.055	18.786

Kaynak: TÜİK

Orhaneli ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %8,56 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun ilk sırada, %7,93 oranı ile 65-69 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,86 oranı ile 60-64 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede yaşlı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. Orhaneli İlçesi Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: TÜİK

6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)

Orhaneli ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SEGE) sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye’deki ilçeler içerisinde 524., Bursa’daki 17 ilçe içinde ise 14. sıradadır. İlçe -0,354 skor ile sosyo- ekonomik gelişmişlik açısından 4. Kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Orhaneli	524	14	-0,354	4

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022)

6.3. Eğitim

Orhaneli ilçesinde 2016-2020 yılları arasında resmi okul sayılarında ilkököl düzeyinde bir azalma olmuş, 2 adet özel lise açılmıştır.

Tablo 3. Orhaneli İlçesi Eğitim İstatistikleri

Okul Türü		KREŞ & G. BAKIM EVİ		OKUL ÖNCESİ		İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE GENEL		LİSE MESLEK	
Veri Türü	Yıl	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
Okul Sayısı	2016	-	-	-	-	-	15	-	10	-	1	-	3
	2020	-	1	-	-	-	14	-	7	-	1	-	3
Öğrenci Sayısı	2016	-	-	-	229	-	843	-	716	-	289	-	608
	2020	-	-	-	192	-	778	-	793	-	336	-	442
Öğretmen Sayısı	2016	107	-	-	-	-	80	-	94	-	51	-	86
	2020	-	-	-	-	-	69	-	82	-	23	-	79
Derslik Sayısı	2016	-	-	-	-	-	94	-	43	-	18	-	42
	2020	-	-	-	-	-	98	-	36	-	18	-	40

Kaynak: Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2020)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2021)¹ : 7,9
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2021)² : 16,7
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2021) : 11,3
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2021) : 8,54
- Okuryazarlık Oranı (2021) : %92,1

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 7,9 ve 16,7 olup makul seviyededir. Okur yazarlık oranı %92,1 olarak tespit edilmiş olup il ortalamasının altındadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS (2020) çalışması neticesinde ortaöğretim eğitimi için Orhaneli'nden ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçelerin Bursa merkez, Mustafakemalpaşa ve Tavşanlı olduğu tespit edilmiştir. Orhaneli 'ye ise Büyükorhan'dan ortaöğretim için öğrenci geldiği tespit edilmiştir.³

¹ İlköğretim için ilkököl ve ortaoköl değerleri toplanarak hesaplanmıştır

² Ortaöğretim için lise ve meslek lisesi değerleri toplanarak hesaplanmıştır.

³ <https://yersis.gov.tr>

Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

Fakülte/Yüksekokul Adı	Bölüm Adı	Öğrenci Sayısı
B.U.Ü. Orhaneli M.Y.O.	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	88
B.U.Ü. Orhaneli M.Y.O.	Çağrı Merkezi Hizmetleri	116
B.U.Ü. Orhaneli M.Y.O.	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	73
	TOPLAM	277

Kaynak: YÖK (2020-2021)

Orhaneli ilçesinde Uludağ Üniversitesine bağlı Orhaneli Meslek Yüksek Okulu'nda (MYO) 3 adet bölümde 2020-2021 öğretim yılında toplam 277 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş YER-SİS (2020) çalışması neticesinde yükseköğretim eğitimi için Orhaneli'nden seyahat edenlerin sırasıyla en çok Bursa, Kütahya ve İstanbul'u tercih ettiği görülmektedir.⁴

6.4. Sağlık

İlçede 1 (bir) devlet hastanesi olup, özel hastane bulunmamaktadır.

Toplam Hastane Sayısı (2020)	:1
Hastane yatak sayısı (yoğun bakım dahil) (2020)	:50
Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020)	:5,1
Yoğun bakım yatak sayısı (2020)	:5
Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2020)	:0,26
Toplam hekim sayısı (2020)	:22

YER-SİS (2020) çalışmasında yer verilen ağ analizine göre sağlık hizmetlerine ulaşabilmek Orhaneli'nden sağlık hizmeti için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Bursa merkez, İstanbul ve Kütahya Tavşanlı ilçesini tercih ettikleri görülmektedir. Orhaneli ilçesine sağlık hizmetleri için Büyükorhan ilçesinden seyahat edildiği tespitler arasındadır.

7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Sadağı Kanyonu başta olmak üzere doğal zenginlikleri ve kaplıcaları öne çıkmaktadır. Ayrıca Köfün kültürü ile somut olmayan kültürel mirası da ilgi görmektedir.

- **İlçede Öne Çıkan Turizm Türü:** Doğa Turizmi
- **Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları:** Sadağı Kanyonu, Orhaneli Kalesi
- **Somut Olmayan Kültürel Miras:** Cezayir Oyunları- Köfün Kültürü - Yağmur Duası
- **İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019):** 1
- **İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2019):** 2
- **İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2019):** %19,48
- **İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2019):** 5,31

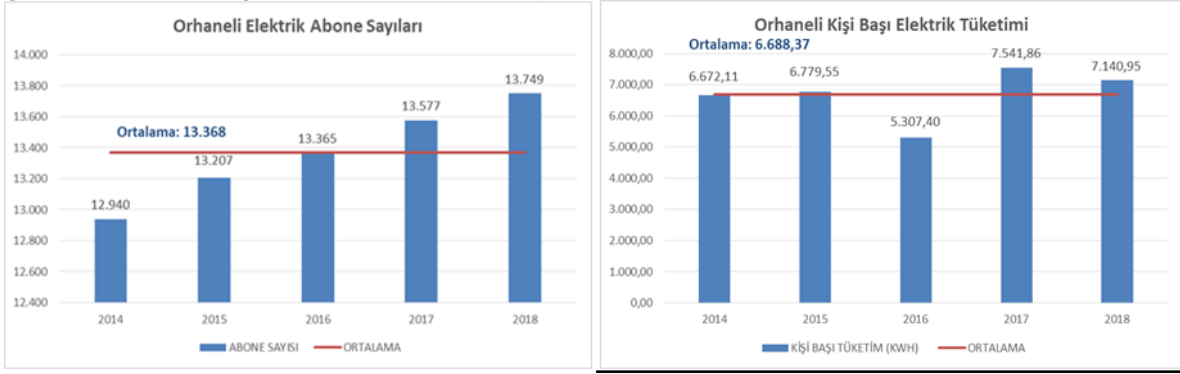
⁴ <https://yersis.gov.tr>

8. ALTYAPI

8.1. Elektrik

Orhaneli ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır (Şekil 5). Yıllar içinde abone sayısında bir artış olmasına rağmen kişi başına tüketiminin aynı eğilimi göstermediği gözlemlenmektedir:

Şekil 5. Orhaneli İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.

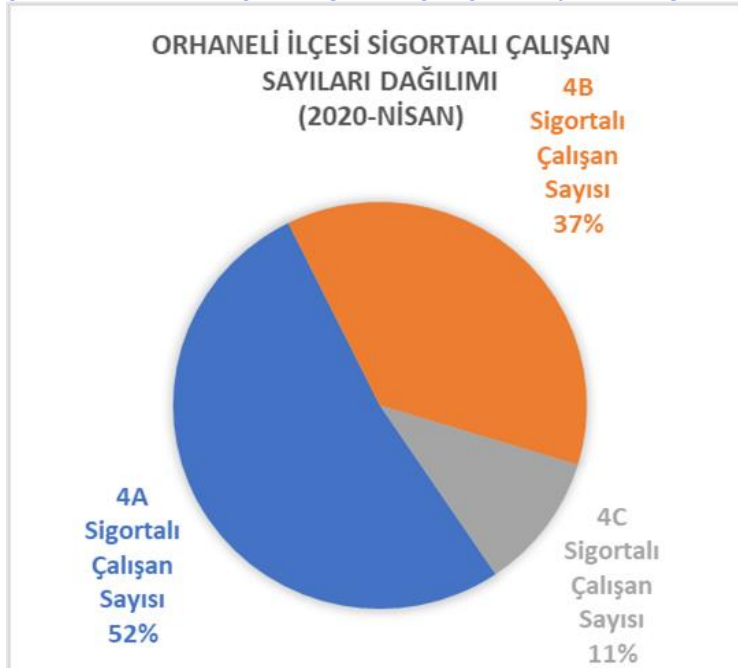
9. EKONOMİK YAPI

İlçe ekonomisinde tarım ve madencilik iki önemli sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Orhaneli ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %52 oranında 4A sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %37 oranı ile 4B sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4C sigortalı çalışan sayısı oranı ise %11'dir.

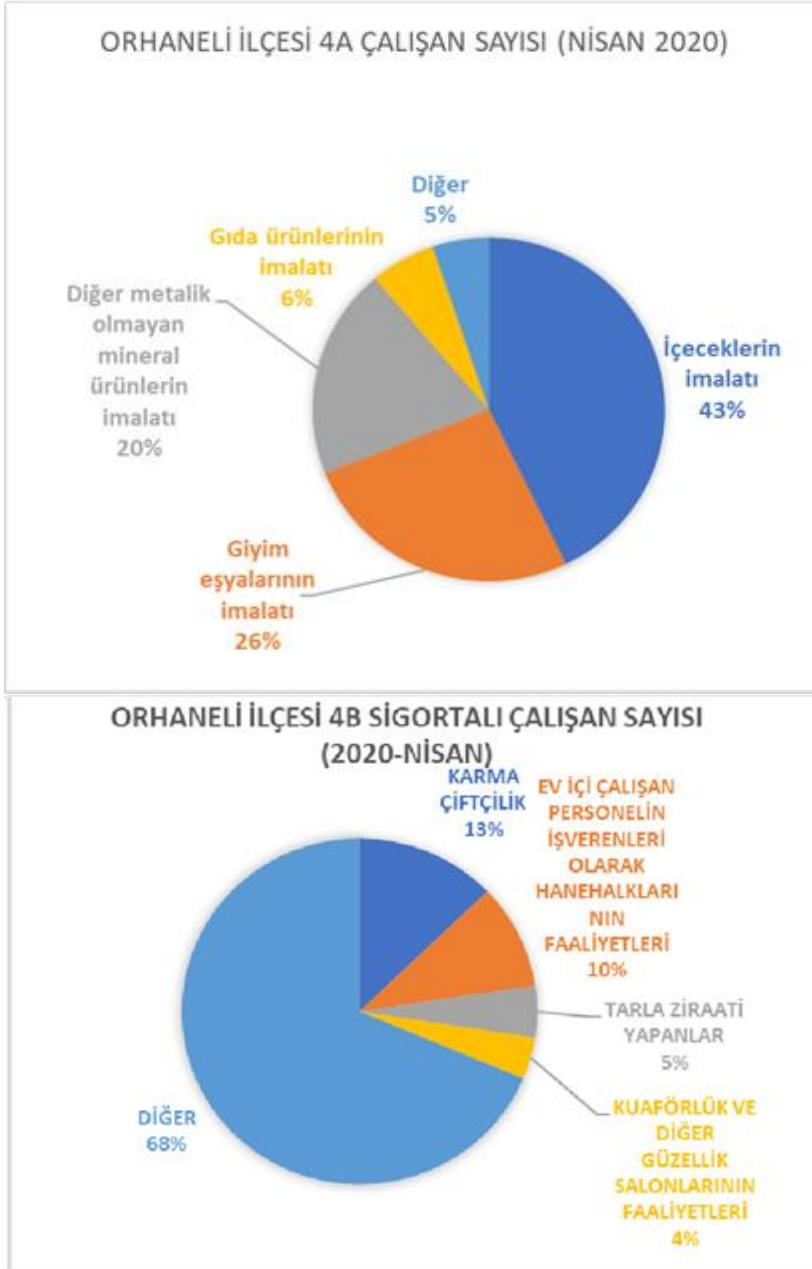
Şekil 6. Orhaneli İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4A sigortalı çalışanlar arasında %43 oranı ile içeceklerin imalatı ve %26 oranı ile giyim eşyalarının imalatı ve %20 ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı öne çıkmaktadır. 4B sigortalı çalışanlar arasında ise %13 karma çiftçilik, %10 ev içi çalışanlar ve %5 tarla ziraatı yapanlar öne çıkmaktadır.

Şekil 7. Orhaneli İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.2. Tarım ve Hayvancılık

Tarım alanların yıllar içinde değişimi incelendiğinde tahıl ve meyve ekilen alanlarda bir artış gözlenmektedir. Bununla birlikte sebze üretimi yapılan ve nadasa bırakılan alanlarda düşüş yaşanmıştır. İlçede çok sınırlı da olsa örtü altı üretim yapılmaktadır.

Tablo 5. Orhaneli İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)

Ürün Grubu	2017	2018	2019	2020	2021
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri	21.711	22.008	21.823	21.979	22.454
Nadas	21.750	26.100	27.186	26.724	26.640
Örtüaltı Tarım	8	8	8	8	8
Sebze	4.281	4.080	3.681	3.363	2.753
Süs Bitkileri	-	-	-	1	-
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	31.858	34.173	34.456	37.760	37.038

Kaynak: TÜİK

İlçede en çok üretilen meyveler çilek, kiraz, sofralık üzüm ve cevizdir. Üzümsü meyvelerde ülke üretimine ciddi katkı sağlayan ilçe, ülkemizin maviyemiş üretiminin %13,34'ünü, ahududu üretiminin %9,82'sini ve çilek üretiminin %1,94'ünü karşılamaktadır. İlçede en çok üretilen sebzeler domates, karpuz ve taze fasulye iken en çok üretilen tarla bitkileri silajlık mısır, yulaf ve yoncadır.

Tablo 6. Orhaneli İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton)

Ürün	2017	2018	2019	2020	2021
MEYVELER					
Çilek	9.408	12.765	12.858	12.950	12.950
Kiraz	2.237	2.155	2.096	2.206	2.206
Sofralık Üzüm,	2.024	202	161	1.856	1.665
Ceviz	284	391	389	664	664
SEBZELER					
Domates Sofralık	1.025	1.296	1.204	1.167	985
Karpuz	1.482	1.404	1.112	1.070	834
Fasulye, Taze	338	384	380	368	400
Biber Sivri	511	602	545	470	376
TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER					
Mısır Slaj	7.602	8.700	8.500	8.500	7.500
Yulaf Yeşilot	4.725	3.950	4.150	6.325	6.400
Yonca Yeşilot	2.730	3.476	3.916	4.554	4.400
Buğday,	189	3.728	3.659	4.066	4.000

Kaynak: TÜİK

Tablo 7. Orhaneli İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Maviyemiş	333	%13,34
Ahududu	500	%9,82
Çilek	12.950	%1,94
Çavdar Yeşilot	3.250	%2,85
Sudan Otu Yemlik	210	%1,98
Çavdar	740	%0,37
Bal Kabağı	300	%0,31

Kaynak: TÜİK

Bursa Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olarak faaliyet gösteren ve ildeki tarım faaliyetlerini destekleyen TARIM PEYZAJ A.Ş. tarafından ilçedeki çiftçilere son 3 yılda dağıtılan fidan sayıları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 8. Son 3 Yılda Orhaneli İlçesinde Dağıtılan Fidan Sayısı

Ürün	2019	2020	2021
Yaban Mersini	3.600	49.225	41.300
Ahududu	1.400	58.550	14.850
Aronya			26.600
Çilek			141.500
Lavanta			9.450

Kaynak: Tarım Peyzaj A.Ş.

İlçede hayvan varlığı açısından at sayıları öne çıkmaktadır. Sınırlı miktarda küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği de yapılmaktadır.

Tablo 9. Orhaneli İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Payı
Büyükbaş	7.975	0,04%
Küçükbaş	25.770	0,04%
At	188	0,22%
Katır - Eşek	10	0,01%
Yumurta Tavuğu	45.890	0,04%
Hindi	2.200	0,05%
Kaz	245	0,02%
Ördek	65	0,01%

Kaynak: TÜİK

Toplam 3.380 çiftçinin faaliyet gösterdiği ilçede 11 tarımsal kalkınma kooperatifi, 4 sulama kooperatifi ve 2 adet üretici birliği bulunmaktadır.

Tablo 10. Orhaneli İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	3.380
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	651
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	2.729
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	11
Sulama Kooperatifi Sayısı	4
Üretici Birlikleri Sayısı	2

Kaynak: Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

İlçede yer alan üretici birlikleri "Süt Üreticileri Birliği" ve "Kırmızı Et Üreticileri Birliği"dir. İl Ticaret Müdürlüğü'ne kayıtlı olan "Orhaneli Kadın Girişimi Üretim Ve İşletme Kooperatifi" ilçede faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Orhaneli İlçesi Arıcılık Verileri (2021)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (ton)	Türkiye'deki Payı
27	60	900	960	5	0,00%

Kaynak: TÜİK

İlçede 27 hanede bal üretimi yapılırken toplam 5 ton bal üretilmektedir. İlçede sınırlı miktarda da olsa ipekböcekçiliği devam etmektedir.

Tablo 12. Orhaneli İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2021)

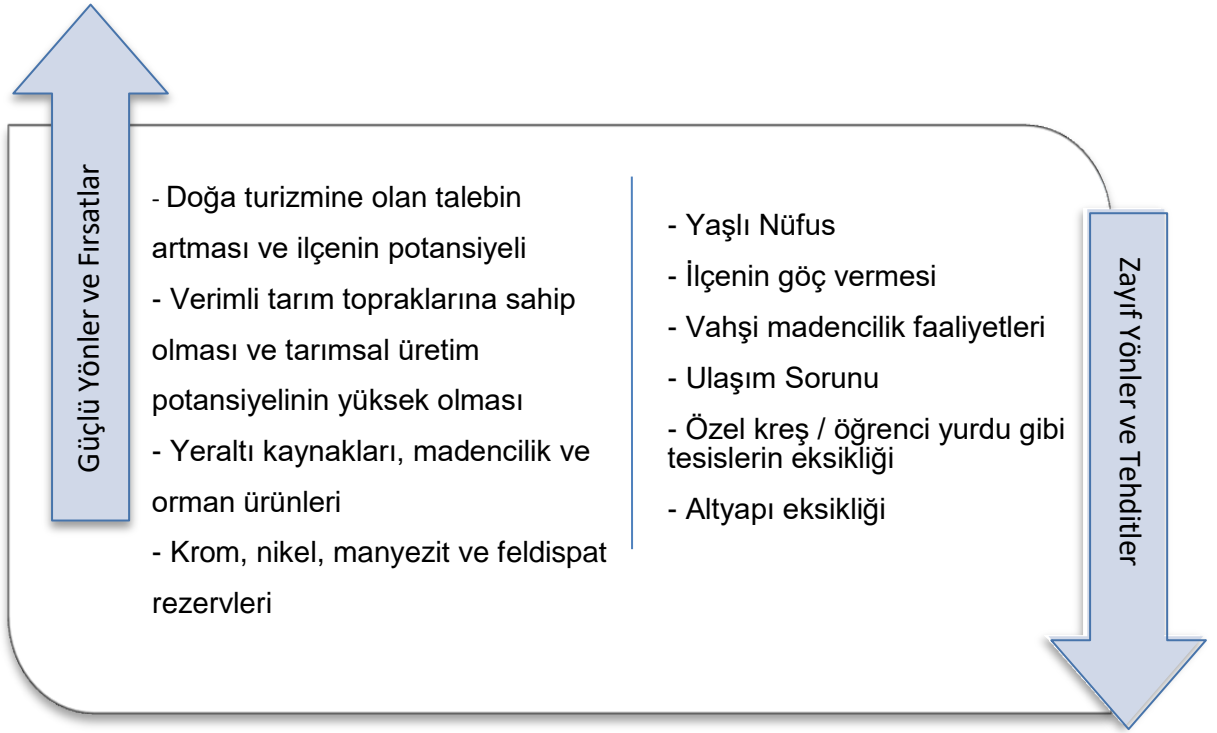
Köy Sayısı	İşletme Sayısı	İpek Böceği (Kutu)
1	2	2

Kaynak: TÜİK

9.3. Sanayi

Orhaneli ilçe sınırları içinde organize sanayi bölgesi veya küçük sanayi sitesi bulunmamaktadır. İlçede sanayi tesisi bulunmamakta, küçük ölçekli imalat yapan firmalar bulunmaktadır. Bununla birlikte ilçede madencilik ihtisas organize sanayi bölgesi kurulması konusunda çalışmalar devam etmektedir.

10. GZFT ANALİZİ

11.SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında Orhaneli, yıllar içinde nüfusu azalma eğiliminde de olsa tarımsal üretim ile doğa turizmi olanakları açısından gelişme potansiyeli taşıyan bir ilçedir. Dağ ilçeleri olarak adlandırılan Keles, Harmancık, Büyükorhan ve Orhaneli ilçelerinin her geçen yıl nüfus kaybetmesi, nüfus içerisindeki 64+ yaş grubunun oranının yüksek olmasına sebep olmuştur.

Orhaneli, yer altı kaynakları açısından oldukça zengin bir ilçedir. Bu nedenle ilçede bir madencilik ihtisas organize sanayi bölgesi kurulması planlanmaktadır. İlçenin en önemli yer altı zenginlikleri arasında krom madeni ve linyit kömürü bulunmaktadır. Krom madeni, özellikle Göynükbelen Beldesi ve Topuk köyü çevresinde yoğun olarak çıkarılmaktadır. Linyit kömürü ise Gümüşpınar, Dünder ve Altıntaş köylerinde bulunmaktadır. Bu kömürler, Orhaneli'de kış aylarında yakacak olarak kullanıldığı gibi, aynı zamanda Orhaneli termik santralinde enerji üretiminde kullanılmaktadır. Serçeler Köyü'nde ekonomik değeri yüksek mermer ocakları da bulunmaktadır. Ayrıca, Göynükbelen ve Topuk Köyü'nde üretimi yapılan talk ve amyant madenleri de ilçenin yer altı kaynakları arasında yer almaktadır.

Orhaneli ilçesi, geniş orman sahaları ve muhteşem piknik alanları ile Bursa ve çevresindeki diğer ilçelerin halkının tatil günlerini geçirmek için tercih ettiği bir bölge haline gelmiştir. Özellikle Sadağı Köyü'nde bulunan Kaya Hamamları ile Ağaçhisar Köyü'ndeki kaplıcalar, ciddi bir termal turizm potansiyeline sahiptir. Kurt Dağı, Karagöz Piknik Alanı ve Karakoca mevkii, Bursa merkez ve çevre halkının piknik yapma ihtiyacını karşılayacak güzel mesire yerleridir. Ayrıca, Sadağı Köyü'nde bulunan kanyon, doğa turizmi açısından görülmeye değer eşsiz güzellikte bir yerdir.

Göçün önlenmesi ve geri göçün sağlanması bakımından ilçede iş gücü yaratacak yatırımların olması önem arz etmektedir. İlçeye göçle birlikte konaklama ve konut ihtiyacının artacağı, sosyal alanların, doğalgaz yatırımının ve tüm mahallelere ulaşım imkanlarının iyileştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

BEBKA

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:22
16215 Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel : 0 224 211 13 27

Faks : 0 224 211 13 29

E-Posta : bebka@bebka.org.tr

KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 [@tcbebka](https://twitter.com/tcbebka)

 [/bebka](https://www.linkedin.com/company/bebka)

 [/bebka](https://www.youtube.com/channel/UC...)

 [/tcbebka](https://www.instagram.com/tcbebka)

 [/tcbebka](https://www.facebook.com/tcbebka)

bebka.org.tr